

ДЗЯННІЦА

Вестка Беларускаго Нацыянальнага Камісарыяту.

Асобны № каштуя усяго 35 кап.

У Расеі
За граніцу

№ 8

ВАРУНКІ ПЕРЭДПЛАТЫ:

На 12 мес.	На 9 мес.	На 6 мес.	На 4 мес.	На 3 мес.	На 2 мес.	На 1 мес.
15 р.—к.	11 р. 50 к.	8 р.—к.	5 р. 20 к.	3 р. 90 к.	2 р. 60 к.	1 р. 30 к.
20 р.—к.	18 р.—к.	12 р.—к.	8 р. 70 к.	6 р.—к.	4 р.—к.	3 р.—к.

Калі вышывацца разам некулькі №№, та робіцца ўступка на 20%.

Перамена адрэсу каштуя 50 кап.
Рэдакцыя і Адміністрацыя: Масква, Паварская, 52.

Масква, 1918 г. 16 Апрэля.

Выходзіць ня менш чатырох разоў у месяц.

1-й год выдання.

Канцылярыя Беларускаго Нацыянальнага Камісарыяту адчыняна штодня, апроч свят, ад 11 г. да 4 гадзіны дню.

У Вітабску заложа на філія Беларускаго Нацыянальнага Камісарыяту. Камісарам назначан т. Я. Мартіноўскі. Адрэс: дом Акцызнаго губэрскаго упраўленья.

Атдзел Беларускаго Нацыянальнага Камісарыяту у Пецярбургу знаходзіцца на Баскавым перавулку, дом. 22, кв. 16, куды і радзімо звяртацца за усімі справамі па Беларусі у звязку з Пецярбурхам.
Б. Н. К.

Бірэцца плата ўперад на ўсе тэрміны 1918 году ля высыланьня ЕДЗІНАЙ у Расеі беларускай газеты

„ДЗЯННІЦА“

ВЕСТКА БЕЛАРУСКАГО НАЦЫЯНАЛЬНАГО КАМІСАРЫЯТУ,

якая выходзіць ня менш чатырох разоў у месяц.

Надпісвацца можна у хатні Камісарыяту (Масква, Паварская, 52), у Пецярбургу, Баскаў зав., 22, кв. 16 (атдзел Бел. Нац. Кам.) і у Вітабеку, д. губэрскаго акцызнаго упраўленья (атдзел Бел. Нац. Камісарыяту).

Рукапісы, якія прысылаюцца ля друку, павінны быць чытальна напісаны на адным боку паперы.
Няпрынятыя рукапісы звяртаюцца аўтарам, калі ля перасылкі будзь прыслана марка. Малыя рукапісы ня вяртаюцца зусім.

Рэдактар прымае ад 11 да 5 гад.

Рэдакцыя і Адміністрацыя: Масква, Паварская, 52, тэл. 1-85-51.

Газета есць у многіх газэтчыкаў і на станцыях чугунак.
Асобны № усяго каштуя 35 к. Перамена адрэсу 50 кап.

Рэдактары: З. ЖЫЛУНОВІЧ, Я. ПЕТРОВІЧ.

Выдавец: Беларускі Нацыянальны Камісарыят.

Культурно-Просьвітэльны Отдэл Бѣлорусскаго Національнаго Комиссариата, послѣ эвакуаціи изъ Петрограда, возобновилъ свои занятія въ Москвѣ. Отдѣлъ обращается съ просьбой ко всѣмъ учрежденіямъ и лицамъ, располагающимъ матеріалами и свѣдѣніями, касающимися исторіи и нынѣшняго положенія культурной и просьвітэльной жизни Бѣлоруссіи, присылать таковыя въ Бѣлорусскій Національный Комиссариатъ, куда надлежитъ обращаться и за всѣми справками по дѣламъ народнаго просьвітѣнія въ краѣ.

Культурно-Просьвітэльный Отдѣлъ
Бѣл. Нац. Комиссариата.

У Пецярбурзі „Дзянніца“ прадаецца вось у якіх мейсцох: Атдзел Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту (Баскаў, 22, кв. 16), Нараўская арганізацыя Беларускай Сацыяль-Дамакрацкае Работнічае Партыі (Пецяргоўская шаша, д. 80, кв. 71), „Украинскій Базар“, (Пец. Бок, Вялікі прашпект, д. 3), Неўскі, у газэтчыка пры касціолу св. Катарыны і Васіліюу Вострау, рог Вял. праш. і 10 ліні.

Выдавецкі атдзел Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту.

задаўся мэтай выдаць збор твораў беларускіх пісараў і песьняроў, якія вышлі з народу, з сям'і селян і работнікаў, каторы будзь звацца „Зажынкі“. За гэтым іон звяртацца да таварышоў беларускіх пісьменнікаў с прапановаю прысылаць свае творы па адрэсу: Масква, Паварская, 52.

Масква, 16 Апрэля.

Пашля таго, як украінская буржуазная рада прыляпілася да Германіі, і нямецкія войскі пачалі разпараджацца на Украіну, як у заваёванай старане, ушчалася барацьба паміж тутэйшых селян і нямецка-гайдамацкіх банду. Цантровая рада была у вялікім смутку, ій ведала, як ей быць. У засяданьні, нарадыта зроблілі аб пытанні, як згладзіць гострасць палажэньня, канаводы рады, як мага, крычалі, што трэба зрабіць усё, каб толькі трымацца за Германію, бо інакшай—казалі яны—згіне і рада і самасцінасьць Украіны. Гэта думка рады-трымацца, як бы та ні было, за хвост Германіі,—праходзіць чырвонаю ніткаю ў іх дачыркаў паміж сабою; гэтая думка—зратаваць раду—зрабілася некім фантамам, які засліпілі вочы, атабраў розум і волю у рады. Яна сама нічога ня бачыць, ня разумее, ня можа нічога сама рабіць: усё гэта яна лісціва перадала у рукі

Германіі. Граніцы Украіны абрысоўваюць на яна сама, а Германія; пытаем аб замірэнні паміж ёю і Расеяй палымая—Германія. Дзеля перамоваў аб гэтым замірэнні украінская рада паслала прасіць у Бэрліні панятых: Герман'я шле у Смаленск на перамовы барона Мумма-Шварцэнштэйна і аўстрыйскаго пасланца Боргарта. 5 апрэля у Цантроўвай радзе, у звязку с пачаткам перамоваў аб замірэнні з Расеяй, паднялося пытаньня аб прыпынку ваенных апэраціяў на Украіну. За прыпынак стаяла толькі некая крыха дэлегатаў, а ўсе астатнія паставілі запытаць у Бэрліні, як там скажучь. А аттуль казалі, што прыпынак рабіць німа чаго, значыцца трэба власці вайну даляй, да пэўнаго замірэння.

Калі прыпомніць усё гэта, дык само па сабе ўстае пытаньня: аб якой жа самасцінасьці дзяруць горла Стэцэнкі і Галубовічы? Яны залучыліся з імперыяліскаю Герман'яй, каб абараніць сваю самасцінасьць ад рэвалюцыйнае Расеі, і разам з гэтым так глыбока зака-

АД РАДАКЦЫІ.

Рукапісы, якія прысылаюцца ля друку, павінны быць чытэльна напісаны на адным боку паперы.

Няпрынятыя рукапісы звертаюцца аўтарам, калі ля перасылкі будзя прыслана марка. Малыя рукапісы ня вярочаюцца зусім.

Радактар прымае ад 11 да 5 гад.
Радакцыя і Адміністрацыя: Масква, Паварская, 52, тэл. 1-85-51.

У «Дзянніцы» прымаюцца ля друку абвесткі па вольнай цане: на першай старонцы, ... 1 р. 50 к.
на 4 старонцы . . . . . — 85 к.
Шукальніцы працы два радкі на 4 старонцы . . . . . — 40 к.

палі у магілу сваю самасційнасць, што яна там затхнула і абмярцвела. Самасційнасць—труп, над якім робяць цяпер апэрацыі нямецкія кастраправы. Раней ці пазней гэты труп сусім згіне, разсыплася і ня будзя смуродзіць тым жывым сілам, якія засталіся на Украіну. Але пакуль што нямецкія зароны ўюцца каля яго і працягваюць свае гострыя пазуры, каб разарваць і абязжывіць усё тое, што знаходзіцца навокала гэтае мярцвячыны. А каля яе ёсць і частка нашага, беларускага, народу, якая праз адміністрацыйны праізвол калішніх часоў была ўціснута ў тую губерню, якая ўся агульна лічыцца радаю, як украінская. Пытанні ідзе аб Чарнігаўшчыну.

Справа воль у чым. Калі паглядзець у рахуны перапісу наведзены ў 1907 г. паўсёй сучаснай Расейскай імперыі, та неабходна, што ў паве-

тах, побач з Смаленшчынаю, жыўць сусім ня украінцы. Так:

	Расія	Беларуса	Украінца
Мглінскі павет.	78,22%	14,17%	0,09%
Навазыбаскі	94,16%	0,20%	0,08%
Старалубскі	92,91%	0,01%	0,18%
Суражскі	24,90%	69,41%	0,08%

Па ліку было ў гэтых паветах: расіянаў—445.139, беларусаў—149.422 і украінцаў толькі—778. Найбольш беларусаў у Суражскім павеце, дзе іх лічылася 129.294; потым у Мглінскім—19.739. Апроч таго нявялікія часткі беларусаў жыўць у Гараднінскім (502 ч.) і Сосніцкім (201 ч.) паветах. Але ў гэтых паветах іх так мала, што яны ня могуць прымаць у рахунак паміж украінскага народу.

Значыцца, чатыры паўночныя паветы Чарнігаўшчыны, населяныя больш усяго расіянамі, потым беларусамі, якіх цяпер можна лічыць каля 250 тысячаў, ня павінны належаць да Украіны. А тым часам, па заяўленню з Кіева, ад Цантровае рады, Бэрлінскай Правіцальства звязціла Расейскую Савецкую уласць, што ў крух Украіны, паміж іншых, ухадзіць і ўся Чарнігаўская губерня. Дык ня вядома, як лічыць: ці гэта ўжэ раціональная пытанні, ці ў ім ішчэ можна што-небудзь перарабіць.

Пытанні аб этнаграфічнай справе ў Чарнігаўшчыне мы падымалі ў цяперашні час дзеля таго, што як раз цяпер пачынаюцца перамовы з украінскаю радаю аб замірэнні, к якому прымушана Расея Брэскаю згодаю. Прадстаўнікі Расеі, якія будуць вясці перамовы, павінны памятаваць аб паўночнай Чарнігаўшчыне і абараніць яе ад захаплення ў лапы германізаванае рады. Калі апошняя дамагацца валадарства на усёй зямлі, заселенай украінцамі, та ўласць яе ня павінна думіць тых, хто да Украіны ня належыць.

Нічога ня маючы супраць бра-тоўнага жыцця беларуса з украінскім селянінам, паміж каторых нават шмат аднакавага, як у натуре, так і ў гістарычным жыцці, мы усё-такі ня можам змірыцца с тым, што Суражскі і Мглінскі паветы, дзе шмат жыве беларусаў, адойдуць да Украіны і разам з ёю будуць адданы на расклявання нямецка-гайдамацкаму варанню Каб ня спрабаваць тае долі, якая выпала украінцам, і ня застацца на-доўга з ёю, жыхары тых паветаў, аб якіх ідзе рэч, павінны уражня і ясна выявіць свае жаданні належаць да Беларуса, якая войдзі, як частка, у Расейскую Федэрацыйную Рэспубліку, дзе будзя кожны гаспадаром над сабою, а ня гнуць шыю перад нямецкім шупманам.

А яны такі былі.

А яны такі былі. Двоі, ці троі іх, весткі ясна ня гаворучы, як юда да саноўнікаў, наехалі яны з укланамі да нямецкіх начальнікаў у Брэсцкую прасіц чагось такога ля Беларускага народу. Наўпанамоўны ім, чужыя яму думкамі, жаданням яго і патрэбам, прыпадковыя ў яго сацыялістычным руху, укралі яны яго даверы, ці з мастарылі яго на свой лад і атравіліся пад грукат гармат і куляметаў, праліваючых кроў работнікаў і селян на хронці, з-заду ад мейсца барацьбы, за ласкаю к нямецкаму імперыялізму. Прыпці, загаварылі. І... спадбалася ім нямецкая начальства. Дужа прыемная уражэння дасталі яны ал яго вярнуліся нятка...

А яны такі былі. Чарнігаўскі немі Чыкевіч, Міхалюк і іншы тройні.

Спакусілі іх пудзіла Украінская Рада і рынуліся яны на ёй. Што ж зрабілі яны там ад імяні беларускага працоўнага люду? Аб чым таргаваліся за спісамі работнікаў і селян? Ці ня прадалі яны нямецкім грашаўнікам Беларусі так, як гэта зрабіла украінская буржуакая Рада?

Весткі нічога аб сём не гаворучы. Вестак аб сём мы не маім. Але сэрцце наша шчосьці б'ецца з трывогаю і ў душу закрадаюцца сумленныя, што бадай там ідэястая справа.

Пачакаем, пажджом... Тайны ня схаваа ніхто. Праведаем усе. Хай жа нядумаюць яны, што мінецца ля іх дарэмна ўсе, хоць і прадалі яны там інтарэсы Беларусі. Працоўны беларускі народ нізашта ня пацярпіць таго, каб над ім здэкуваліся усякія трапуновыя людзі, каб таргаваліся за яго краіну ў цяжкія часы ля расейскай рэвалюцыі. Хай памяць гэта...

А яны такі былі. Троі, ці двоі прадаўнікаў.

Беларусь, як частка Савецкай Федэратыўнай Рэспублікі.

Чаму мы стаімо за тое, каб на Беларусі трымалі ўласць у сваіх руках рады работнічых і селянскіх дэпутатаў? А таму, што гэта хворая ўласці ёсць адна ад змакратычнай хвормаў, таму, што гэту інстытучыю ўласці стварыла Расейская Работніца—Селянская Рэвалюцыя, якая палажыла закладзіну ля сацыяльнай перабудовы жыцця. Рады работнічых, салдацкіх і селянскіх дэпутатаў складаюцца с таго стану людзей, які ёсць, які быў.

Іні павінны быць гаспадаром свае зямелькі.

Толькі гэты стан зможа даражыць заваёвамі рэвалюцыі, толькі работнікі і бедны селянін зацікаўлены ў тым, каб была свабода на зямлі і каб людзі жылі

вольнымі, незалежнымі адны ад другіх. У радах работнічых і селянскіх дэпутатаў маюцца прадстаўнікі адгуртованых людзей, ад грамадак і супалак, якія выбіраюць ад сябе пасланцаў у раду. Другіх станаў людзей у Рады ня пускаюць, бо ведама, што і буржуй земляраласнік, капіталіст хвабрыкант—людзі зусім інакшыя і ні каліва незацікаўлены ў інтарэсах работнікаў і селян. Каб гэты людзі былі ў радах, та яны тоі ірабілі-б, што валтузілі б работу, ставілі-б палкі ў калёса. Заўсёды, дзе разам ня сойдуча людзі двух станаў, там ідзе барацьба і ат гэтага справа стаіць. У той час, калі палажэнні застаюцца такім, што німа панацыі сучасна, то гаспадар усёго ў сваёй старане, тады ўводзяць гэты парадак, што ў вышэйшай установе, парламенці, даюць мейсца прадстаўнікам усіх станаў. Так бывае пры буржуйных рэвалюцыях і ў так званых канстытуцыйных гасударствах. Гэты установы-ля Расейскай Рэспублікі няпатрэбны. Селяне і работнікі ў ёй гаспадары над усім, пабаролі сваіх варагоў зусім і німа клопату варацаў іх панова да ўладарства.

І інстытучыя Радавай ўласці гэта наследзя Рэвалюцыі. Сустрэло вялікую спадку ў работнікаў усіх краёў. Нягледзячы, што ў многіх старонках ішчэ маюць сілу багатыя станы, тым ня меней, чым далей тым болей, работнікі, паўстаючы, закладаюць рады работнічых і салдацкіх, або селянскіх дэпутатаў. Гэта было ў Англіі, Германіі і ін. краях. Жыццё апраўдвае гэты спосаб.

Ля нас беларусаў ня меней чымся ля другіх важна, каб у нашай старонка была ўласць у руках радаў работнічых і селянскіх дэпутатаў. Доўгія гады кіравалі памі пані цяпер гэтаго не павінна быць. Выбіраны памі-гэты рады павінны іці за адно з такімі радамі ж Расеі, Украіны, Літвы, Польшчы і др. Калі рады работнічых і селянскіх дэпутатаў у ва усіх народаў забяруць ўласць сабе, та злучацца разам—нішнія варагі змо-гуць інабары іх.

Цяпер буржуазія і іх тавары, як на голшцы прыцаць, што хворма радавай ўласці ня добраа, ня дакладнаа і няправільнаа. І пад гэты крык прапаноў-юць гэткую, дзеб меаі вагу і сілу розныя контар-рэвалюцыянеры. Яны добра ведаюць, што пакуль ўласць у радаў, да тых поріх нябыць гаспадарамі, да тых-пор ня патухня полныя рэвалюцыі.

Хай жа някакая і наша беларуская буржуазія, што беларусы работнікі пойдуць за ёю і згэдзіцца атдаць ўласць акойнебудзь, буржуйнаго толку, установе. На гэта яны ня пойдуць. Дзеці рэвалюцыі толькі рады работнічых і селянскіх дэпутатаў—яны адны павінны мець ўласць за сабою ў ва усіх народаў. Работнікі і селяне стварылі рэвалюцыю... Нехай жыўць Саветы.

Д. ж.

Къ учителямъ-бѣлоруссамъ.

Переживаемый моментъ является поворотнымъ въ дѣлѣ нашей революціи, именно: наиболѣе острый періодъ классовой борьбы прошель и необходимо приступить къ утверждению въ жизни тѣхъ началъ, какія положены процесомъ революціи въ основу государственнаго строя, и къ поднятію экономическаго и промышленнаго благосостоянія страны. Словомъ, предстоитъ новая борьба, но не разрушительная, а созидательная. Этой борьбѣ нужно придавать не меньшее значеніе, чѣмъ прежней. Наоборотъ, она важнѣе, какъ въ настоящее время, такъ и по своему вліянію на судьбы революціи въ будущемъ. Если у Советской власти есть теперь острый врагъ, такъ это всеобщая разруха и голодъ. Масса, стоящая вдали отъ политической жизни и живущая вопросами желудка, составляетъ въ настоящее время, тотъ лагерь куда устремляются вождѣленія всѣхъ, мечтающихъ о политическомъ реваншѣ. Чтобы агитация имѣла меньше успѣха въ этомъ лагерьѣ, необходимо приступить безотлагательно къ устраненію тѣхъ затрудненій въ хозяй-

ФЭЛЬЯТОН.

„Беларусы.“

Як увайходзілі немцы ў Мінск, памешчык Скірмунт і яго сябры Алексію страчалі іх с прамоваю.

(Са слоў уцякачоў з Мінску.)

Там наводдаль чуваць,
Пачалі ўжэ страляць—
Значэ скура яны
Будуць гэтта відны!...
Над панец прышоу час,
Які збавіць ужэ нас
Ад ліхих варагоў—
Бальшавікоў.
Будзя ім нас давіць—
Вя даваць вольна жыць,
Мужыком дазваляць
Нашы меншыя зграбляць
Да і нас, іх паноу,
Скадаць зверху даюу.
Немаі жданны наш госць—
Спагане на іх злосць!
Вось пам трэба хучэй
Гэтых родных людзей
З цюццалі рэчку сустрэць,
Каб прыхільнасць іх мець.
Дык складай сваю рэч
І спыням на сустрэч
Доўгажданых вітаць.
Дзякуй Богу Айцу,
Што прышоу юн к канцу
Напавашны у нас
Работнічых мас“,
Якіх нам пасадыу
Рэвалюцыі ўласу.
Цяпер ўдасца вярнуць.
Што сужелі зграбуць
У гэты злыя дзянькі
Хамаў“ю-мужыкі.
Гэта ж, знайш, ідзе к нам
Пазбаўленьня з Высі.
Хучэй іх прынясі
Міласлівы Гаспод!
Вось нам трэ палажыць,
Што ямцам гаварыць
Сустрэкаючы іх
Гаварыу Аляксю
Над гарматавы стук
Пану Скірмунту у гуп.

—Вось на гэта у атказ,
Праказау Скірмунт у раз:
„Трэ, каб знайшх прамоу
Вышла гэтак, што край
Беларускі даіоу
Сустрэкаць іх прыход.
Сам я ім раскажу,
Усе да дробі злажу,
Як давілі нас тут
У пеня цыпкіх пакут;
Як адзін толькі здзек
Бачу тут чалавек,
Покуль вы падышлі
Аляксю сказатъ зпоу.
А вось з нашых дваіх
Прад імі прамоу
Трэ, каб вышла, ты знай,
Што уручы гэта край
Беларускі й народ
Сустрэкаць іх прыход.
—Ну дык добра, давай!
Нехай намі весь край
Шле да немцаў вітань...
І ў цагодную рань,
Над гарматавы стук,
Скірмунт пан, й Аляксю
Із багатых палац
На шырокі на пляц
Панясі немцу ўздзяк
Беларусаў селян—
За жалезны кулак,
Што ля іх згатаваа.

А на заутра наўкрут
Пашоу у горадзі рух,
Як паважна няшдоу
Двое рады сяброу
Выхадзілі страчаць.
І сійой той стау пытаць:
Як магло тоя быць,
Каб маглі гаварыць
Ад працоўных людцоу
Беларусаў мужыкоу
Двоі звяжных паноу?

Авадзіон.

ственной и промышленной жизни страны, которые лежат препятствием на пути к социальному строительству. Для этой борьбы должны быть привлечены все интеллигентные силы, стоящие на политическом отношении на платформе теперешнего правительства.

Это общее положение в отношении Белоруссии осложняется тем обстоятельством, что в ней и из-за нее не кончена физическая борьба. Германия, при ликвидации местной буржуазии заняв большую часть Белоруссии, не думает скоро очистить ее. По заявлению германского правительства немецкий войска останутся в оккупированных областях Белоруссии до заключения международного мира. Пока будем ожидать его, быть может, белорусской и польской буржуазии удастся окончательно убить Германию, что белорусский народ ищет дружбы и союза с ней. Тогда надежды на сохранение завоеваний революции поблекнут, и белорусскому народу придется склонить голову перед чужеземным повелителем, как он склонялся в продолжение всей своей многострадальной исторической жизни.

Таким образом перед Белоруссией, в отрыве от России, стоят во всей своей остроте две совершенно одинаковые по своей трудности задачи: культурно-экономическое строительство, как и по всей России, и жестокая политическая борьба, как во всех захваченных немцами областях. Первая задача, в результате своего разрешения, будет иметь влияние на всю последующую историю Белоруссии; при разрешении второй в благоприятном смысле, будет выиграно и настоящее и будущее. Успех разрешения этих огромной важности задач зависит всецело от организации и интеллигентных дарований тех людей, которые будут стоять во главе движения за независимость Белоруссии.

Наиболее подходящими из этих организационных лиц являются народные учителя, которые в прошлом неоднократно выказывали свою революционную деятельность стоя ближе всякого другого интеллигента к трудовому классу, выйдя сами из их среды, учителя постоянно жили интересами близких своих, всегда чувствовали всю неприглядность и убогость жизни трудового белорусса, знали его нужды и потребности. Они не были чужими для селян, и это, пожалуй, единственное исключение для интеллигенции. Конечно, были и есть учителя и совершенно другого типа, но о них мы здесь и не говорим: они нам вовсе не нужны. Теперь нам необходимы такие учителя, которым не внушали отвращения мозолистые и потные руки их отцов. От этих-то именно людей мы и ждем самой широкой поддержки и самого деятельного участия в деле строительства нашей общей несчастной родины. Надбеем, что они передадут крестьянам свои знания, свой жизненный опыт, политическое воспитание, заветы революции; поддержать у своих братьев революционный огонь, будут звать к неустанной борьбе с насильем, захватом, реакцией.

Для тех из товарищей-учителей, кто хотел бы работать с народом и для народа, быть его руководителем, но кто сознает себя не совсем подготовленным в техническом, специальном и политическом отношении, Белорусским Национальным Комиссариатом будут организованы в Москве и Петербурге кратковременные курсы во время летних каникул этого года. На этих курсах, кроме лекций специально педагогического характера, предполагается возможно полное освещение с современной точки зрения общественно-политических вопросов, устройство лекций и рефератов по экономическим вопросам, истории белорусско-восточной, изучение способностей агитации и т. д. Более подробные сведения о курсах будут разосланы особо, после окончания подготовительной организации их. В настоящей же заметке мы хотели только вкратце указать на тот долг, который лежит на настоящем времени на каждом истинно-

интеллигентном человеке, под каким разумем народного учителя, и, напомнив об этом, обратиться с призывом к нему готовиться и выступить в качестве активного работника на поле социального строительства, освобождения и возрождения родной Белоруссии.

I. P.

Калысная песня.

Сні, дзіцята, люлі, люлі,
Сні, сыноч май, спачывай.
Усе дзяткі ўжо паснулі,
Ты так сама засынай.

Сні, лшчэ пакуль маленькі,
Пакуль стальым станяш быць...
Сні, сыноч мой, дараганькі—
Усе жывыя ўжо спіць.

Буць недбай, ты-ж не знаеш
Ані тора, ні блды.
Пакуль бацьку сабе маеш,
Да і бацька малады.

Ля цябе ен загараў
На адзежу і на хлеб,
І на сталага ўзгаду,
Каб у сілах пусціць у свет.

Сні, галубя, піха у хаці,
Моцы й сілы набірай,
Цябе цешаць бацька й маці—
Іх уцешэ патурай;

Бо, як вырастаеш, малютка,
Ня пасліш пішком тады,
Ня ўгледзіш і мініutki
Ты свабоднай ад нуды.

Гора сілаю загоніць
У цемны горад, на завод,
Дзе машына ешчыць-стогнець,
Путр раз'ядзе смурод.

Там ад раніцы да ночы
У цяжкую працы прастаніш.
Ну-ж, заплюшчы, галубя вочы
Ды засні... чаго ня спіш?

Там прывяжа сіла сіла
Да машынаў, да сталоў,
Дзе ты будзіш да магілы
Стань звязаным, без слоў...

Замест песні над калыскай
Твае мамі дарагой—
Гуд машыны, рамею піскі
Будуць вісяць над табой.

Прамя сонца цёплым летам
Да цябе не дацягнэ;
Ты разлучышся са сьветам,
Як у вострой будзям жыць.

Будзья дарма сэрца рвацца
На прыроду паглядзець,
Сіла і свежасць набрацца
Санацыну з хвілю мець.

Да нявыстачыць пацолы
Адарвацца ад машыны,
І ня убачыш жо ніколі
Сонца й лесе, мілы сын.

Сні-ж малы спакойна у хаці,
Моц і сілу сабірай—
Пакуль цешаць бацька й маці
Іх ты сучешэ патурай.

Ц. Гартны.

Нашы задачы.

3. Марца у Брэсці пастаўлена ад Радау і прадстаўнікамі германскага ўраду быў прыняты змест гэтай дагавору замірэння паміж Расеяй і сярэдакувы дзяржавамі. У трэцім гэтай дагавору кажацца: „Землі, што лежаць на захад ад устаноўленага згоджваючыміся мяжы і належалі колісь да Расеі, ня будуць далей аставацца пад не вярхоўным уладарствам. На гэтай згодзе, разам абедзьвімі старанамі устаноўлена межа ёсць важнейшая частка прыложанае паліны. (Замета 1: гэтая межа будзья вырабляна расейска-нямецкай камісіяй). Калішняя палежа гэтых зямель да Расеі не накладая лшпер на іх ніякіх павіннасцяў, павядлуг жа Расея адказвацца ад усёкаго ўмяшчальства у іхнія дзелы. Германія і Аўстра-Венгрыя мусяць парашчыць будучую долю гэтых зямель на згодзе з іх жыхарамі“.

Гэтымі кароткімі словамі ясна абмалевана далейшая доля Беларусі: яна перастае быць часткай Расейскай Федэратыўнай рэспублікі і становіцца на болей, на меней калёніяй Германіі. Праўда, апошняя дужа далікатна свае грабун-

Да чытачоу.

Тыя з нашых чытачоу, хто атрымліваў дасюль газету „Дзянніца“ дарэмна, павінны паклапаціцца прыслаць перэдплату, калі яны хочуць атрымваць яе далей, пачынаючы з 8 нумару.

Гэдакцыя.

Ковымі дзеі захоўваю пад пеннымі абеланкамі „парашыць будучую долю гэтых зямель на згодзе з іх жыхарамі“. Німа ведама толькі, перад кім і перад чым яна наводзіць на сваю тварыну дзівочы сорах. Ці можа наго-вольск думая ашукаць гэтым? Хавацца няпрыходзіцца і, нам здаецца, трэ было б ужо і ці проста: карыстацца сіламі—бры, што хочаш, твая пара. Гэтак яно на праўдзі і вышпа. І толькі ля спакою некаторых устрыжываных доляў Беларусі людзей—нямецкай буржуазіі ня забываюць напамінь аб сваёй культурнасці і быццам бы любасці да народаўства. Нія трэба адгаворвацца; робячы гэты свой крок, нямецкай правіцельства паноу і грашаўнікоу многім біла і нападала у цэль. Як і ўсюды, і беларуская буржуазія, а з ёю і яе слугі сацыялісты-шавіністы, песьцілі у сьлё думкі і жаданьня аб тым часі, які б прынес таі-сіні прыпадак, могучы спрыяць іх гэтым думкам і жаданьням—захапіць у старане ўласць у свае рукі хоць і с помаччу чужых штыкоу. Гэтым прыпадкам іграе зьявілася нямецкае наступленне, якое і прыняло з сабою поўная апраўданьня іх хапчэньям. Падаўшы думку аб згодзе на парашэньні долі самімі жыхарамі, вядома, і ўспаміну ня было пры сём, колькі і якіх жыхары будучы вывуліць сваю згоду, ды якім парадкам гэтая згода іх будзья вывуліцца. Тым часам, пакуль што, у забрануі Беларусі немцы, як гэта чуваш з газет, толькі спадатываю да прасьбау і інтарэсау паноу ды багаццяу, а з селянамі і работнікамі яны і гаварыць ня хочучы. Адбіраючы ад селян захоўваючы у памешчыкаў зямлю, разганяючы рады работнічых і селянскіх дэпутатаў, яны усяляе лавораць кожнаму ворагу рэвалюцыі, кожнаму згубіцелю ле. Гэтка ахварбоўка даецца нямецкімі заваявацелямі сваёй палітыцы у забраных месцах і пайбодзі у Беларусі. Дайшло ўжо нават і да таго, што і на Беларусі, на прыкладу Курляндзі і Літвы, намервацца быць склікан сэйм з шляхецка-памешчычых элементаў, падмацаваны, падмацаваны увагай з боку акупантаўскага начальства, які і возьме на сябе задачу казаць ад усёка беларускага народу.

Гэтым буржуазія Беларусі пастаўляла у добрай і выгаднай ля яе палажэньні: ле працігнуўшая рука атрымвала шчыры ўспіск. Алеж пад гэтым успіскам хавацца хваць дужа значнае вагі, які і вымушаў нас, беларускіх сацыялістаў, паглядзець на яго з усёй бакою і сустрэцца гатовымі з яго ужываньням у жыццё. Як прыхільныі рэдавае ўласці на Беларусі, як абаронцы згоды Беларускай Саветскай Рэспублікі толькі з Расеяй, ды мусім ўсе сілы прымажыць к таму, каб не даць можнасці, не дапусціць прадажы Беларусі нямецкаму імперыялізму. Усяляк можаць, за якую б хацеу ён-уханіцца, каб прывязалі да нашае краіны, мы павінны падсеч у корані, зніштожыць да званьня. Хочучь, на прыклад зрабіць хвальшчы воблік грамадзянскіх думак, будучы некі там сэйм—трэ зрабіць, каб збудавалі яго ня даць, а калі нельга гэтай прадацерагчы, та ўсе дзеі яго звясці на німа пішто. Каб жа ня выпускаць з вочу ходу жыцця-пяршая павіннасць—адаслаць на Беларусь гурткі сьвядомых людзей, якіх б раз'ехджвалі б па віскам, мястэчкам і ўсім куткам Беларусі, рабілі-б сходы і раздумачвалі-б селянам, што значэ заду-моўная буржуазія справа. На селян-

скіх сходах трэба абраджаваць і выпосіць паставы сунроць усякіх хітрыкаў, якімі карыстаю яна дзеля знаходкі спосабу прыпчышны працоўнага народу. Гэты паставы яскрава засведчаць перад усім сьветам аб шчырым жаданьні селян і работнікаў ня папусціць дэмакраткае старонкі, якою іосць Беларусь, да прылучэньня да панскае Польшчы, клярыкальнае Літвы, ці імперыялістычнай Германіі. І калі не паслушна гэтаму зробіцца прылучэньня, та то будзья ўжэ гвалтоўства, ня меней.

Барацьба тады возьме інакшы зварот—станучы на дзебу боіні. Ціперашнія варункі к таму і вядуць: Палажэньня на Беларусі выказваю сабою ўсім сваім абрысам—палажэньні вайны.

Гэтая вайна і вядзецца стыхійна паўстаючым народам, які гуртуецца у грамады, запасаюцца варужам і вядзе настаячую бойку з немцамі і палякамі—так званаю парцізанскую войну. Але гэтая вайна вядзецца ня іграе добра, ня улажана у выстунах асобных гуртоў і дружных, ды дружны і гурні не так добра і крэпка злучаны і да гэтакаго спосабу вайны прыгатаваны. Вось тут мы ізноу мусім прыць падсобиць. Няадкладаючы, трэ залажыць курсы нелегальных (секрэтных) агітатараў і курсы выучыліюу парцізанскае вайны. Як вучні першых курсаў, так вучні і другіх, павінны атпраўліцца на Беларусь і агітатары—рабіць ўсюды гурткі прыхільнікаў нашых ідэй, завязваць зносінны між такімі гурткамі, інструктары ж парцізанскае вайны—пралязць у тыя месцы, а дзе ўжэ вядомаць гурты варужных селян, устаноўляць у іх дысцыпліну і кіраваць імі, там жа, дзе німа гэтых атадаў, закладаць іх, ня пурнаючы, што з першаго разу яны мо будучь малымі, але будаваць іх з надзейных і верных людзей і у асобку ўручаць кіраваньне імі атборным асобам, найлепі сьбрам нашых ідэй. Вось гэты, на першы чарод, дзье важнейшыя задачы няадходна стаяць перад намі і патрабуюць ад нас ля сьбе разрашэньня. Другія задачы, меней пільныя і важныя так сама ня могуць быць намі занябаны і адложаны у бок, але з'імі ўжэ не так трудна і пасіцца. Аб іх пагаворым другім разам.

Жыла.

Беларускі Нацыянальны Камісарыят Маскоўскай Вобласці.

4 красавіка вечамам адбылося сабраўня прадстаўнікаў Белар. Сацыяліст. Грамады абудных тутэйшых беларускіх прафэсіональных хаўрусаў—служачых чутункі (Белар. чутанковае Грамады), працоўнікаў пошты, тэлеграфу і тэлефону (Рэлітэт беларусаў—служачых пошты, тэлеграфу і тэлефону Маскоўскаго вузлу) і прадстаўнікаў беларусаў—бежанцаў. Тав. Нікіцюк пазнаёміў сабраўня з тымі дакументамі, якія былі атрыманы ад Камісарыяту па нацыянальным справам Маскоўскай вобласці і тымі славаеснымі тлумачэньнямі іх, якія зрабіў яму сакратар Камісарыяту тав. Фрыдланд. Тав. Дыла пазнаёміў сабраўня з тым напрамкам, які пануя у Беларускам Нацыянальным Камісарыяце, пераехаўшым з Петраграду: вобласны наш камісар павінен так сама быць лівэ—сацыялістычнага напрамку, бо нясе атказную працу: згодна інструкцыі, атаамаваў на сабраўні, усёй па-

літчынай працай кіруа так званая калегія камісарыяту, каторая, яе складзіная з сацыялістычных дэлегатаў партыі і рэвалюцыйных арганізацый, будзя фактычна кіраўнічым калектывам; у гэту калегію павінны ўходзіць і прадстаўнікі Белар. Нацыян. Камісарыяту, каб гэтым быў створан поўны кантакт (звязак) у працы і напрамку як цэнтральнага так і вобласнага камісарыяту.

Пасля нядоўгіх прамоў усе згадзіліся на тое, што ля працы, якая выпадае на вобласны нацыянальны камісарыят вельмі цэнна тоя падтрыманьня, якая трэба прасіць у свайго Цэнтр. Камісарыяту. Глаўнаю працаю вобласнага з'яўляецца бежанская справа, якая па цяперашняму атказнаму часу запатрабуе шмат беларускіх сіл.

Часова, да поўнага згавору с Цэнтр. Камісарыятам і сфармаваньня калегіі выбараны: Камісарам—Я. А. Рыбак, тав. камісара—І. Я. Клецюк і сакратаром—І. С. Нікіцюк.

Зета.

З КАНАПНІЦКАЕ.

(Вольныя переклады).

СЯУЦАМ.

Раз, другі плугам уздаралі
Родны наш загон,
І цяпер чакае зерня,
Залатога зерня іон...

Німа толькі, сеўцы, вас...
Гэй выхоцця-ж у добры час!
Разбудзішы гromам землю,
Навальніцы пранясіся,
Поля дожджыкам змачылі...
А сяўцы йшчэ не знапіліся!...
Вася народ аб гэтым дбае...
Гэй, сяўцы, земля чакае!

Узгадай нашу землю
Беспрэдак, у саўсёку...
Сітуа прэа славца поле
Скрось туман абмываю...
Дзе-ж, сяўцы, вы? Ужо ла час...
Дзеся сяўбы пастаў час!

Л. Жорсткі.

Смерць Стаха.

Як кароль йшоу на вайну
У чужадальню старану—
Медзяныя іграці рагі,
Каб дрыжалі яго варагі...
А як Стах йшоу на вайну
У чужадальню старану—
Чула жыта яго на кліну,
С потам дзе іон падняў цаліну...
Сышчуць кулі на вайне,
Смерць тут, у дыме і у агне—
Цешаць сэрца ваякі адважныя,
Стогнам стогнуць салдаты сэрмяжныя...

Бойка сціхла. Рог гудзіць...
Стах весь зранены ляжыць—
А дарогаю тою крываваю
Кароль едзе дадому са славаю...
І сустрэлі яго у варот,
Яму «віват» крычаў весь народ,
Прывіталі яго як айма...
І званілі званы без канца...
У магілу-ж ліх як Стах,
Вецір песню пчу у кустах,
Званіў, летая дубровамі,
Дзілечынкамі лілевым...

Л. Жорсткі.

Бежанская справа у Маскве.

Чацвёртаго красавіка адбыўся першы раз пленум (сабрания ўсяго складу) Беларускага бежанскага камітэту у Маскве. Дагэтуль прышлося два разы яго збірацца на прыватныя толькі сабрания, бо склікаць усіх не удавалася, а жыццё патрабавала бежанскага прадстаўніцтва.

Перад тым, як прыступіць к выбару, прэзідыуму сабрания шмат часу затрымаў адзінадушны галасаванне, каб іон атказнаўся ад пасады прэзідыума, каб іон атказнаўся ад пасады прэзідыума, каб іон атказнаўся ад пасады прэзідыума.

такому жывому дзелу, як бежанская. Пасля доўгага абгавору пытаньня, прышлі к такому канструіраванню Камітэту. Апошні выдзелваў з сябе прэзідыум у цэлым сэнсе слова з 5 чалавек; усе іншыя сябры камітэту размяркоўваюцца паміж чатырма аддзеламі камітэту:

1) зносін з бежанцамі, 2) зносін з Беларуссю, 3) матэрыяльнае помачы бежанцам у гостра-неаткладных выпадках і 4) рэвакуацыі (звароту дадому).

Агульны сабрания камітэту бываюць толькі па важным прынцыпальным справам, ля чыста распарадных (адміністрацыйных) засяданняў адбываюцца сабрания малыя (сабрания Бюро камітэту) с прэзідыуму і загадчыкам; Бюро прымае паставы на ўсім неаткладным ці дробным пытаньням, агулашаючы за тым на бліжэйшым агульным сабранны камітэту свае прапалы ля замацавання.

Усю драбязу канструіравання камітэту на першым часе настанавілі абгаварыць на чародным агульным сабранны і затым перайшлі да выбараў. Гэтым і скончылася сабрания.

Выбраны: Старшынем Камітэту Я. Л. Дыла, тавар. старшыні (У. С. Нікіцюк, скаронікам—Н. Н. Перавой, сакратаром—Б. А. Нікіткіч, тавар. сакратара Г. П. Мікульскі.

Зета.

ВАЕННЫ АГЛЯД.

На Заходнім фронце.

Па нямецкім весткам 9-го апрэля немцамі забраны гор. Рэймс, той, каторы ва ўсе часы знаў ходзі уся пад страхам захаваньня.

12-го апрэля, ля звяпчал нямецкая радыаграма заняты гор. Арманцьер; пры гэтым узята 300 тыс пленных і 300 гарматаў. На хрэсцускім весткам, кажуць, немцы адыходзяць да Пуанану. Гэты атэка іон сёнь адступіліся, з тымі пераходам, каб сыгданы дэліі ваяннае паклажылі.

У Фінляндзі.

11-го апрэля нямецкамі вайскамі і фінскімі белагвардзейцамі забраны горад Гельсінгфорс. Немцы маюць у мяні да 15 апрэля дайці да Выбарга. Па весткам з Пецярбурху, фінляндскія белагвардзейцы павяліся калі Паргалава, якоі блізка ад Пецярбурху.

На Украіна.

Немцамі і гайдамакамі заняты Харкаў. Дзеля забяспечэння украінскіх граніц немцы трымаюцца думкі захапіць і расейскія вобласці, якія датыркаюцца д. Украіны. Першаю з іх маяцца быць Курская губерня.

На Кавказі.

Турэцкія вайскі, пасля захвату гарадоў Ванна і Саракамыша, вядуць наступ па ўсёму фронту на Батум. Пры гэтым іны абыходзяцца ната дрэнна з мейсцовымі жыхарамі: у някаторых мейсцовых выразаюць народ і забіраюць саб усіо яго дабро.

На Далёкім Усходзі.

Гапонскія вайскі, пакуль што, лікуды ня рушацца з Уладывастоку. Але збіраюцца влікія іх гурткі на Квантунакум паўвостраву, каб калі гэта будзі патрэба, праз Харбін пайці на станцыю Манжурія.

Нямецкія газеты рахуюць пытаньні аб стасунку з Гапоніям. Што гэта можа зрабіцца, відаць з таго, што на раду Амэрыкі і Англіі вывясці на які час свае вайскі з Уладывастоку, адмірал Като адчураўся гэта зрабіць. Муспі Гапоніа ня ната шануя стасунак са сваімі хаўрусікамі.

Сацыялістычная жыццё за Границаю.

У АНГЛІІ. У горадз Лейтэсфэрд дэма-штыгадоны з'езд англііскае пладзе-

жнае работнічае партыі. Сабраньня зрабіла паставу аб хутчэйшым дэмакратычным замірэнні усіх народаў. Старшы хаўрусу, чарнаробчы Сміла, крэпка наракаў на Ллойд-Джоржа, які селі толькі нянавісь і нічога ня робіць дзеля таго, каб дайці барджэй да замірэння. Дэпутат Сноудэн парадзіў падтрымаць у калідаты на першаго міністра Лэнсдоўна, бо гэты апошні трымаецца думкі аб справядлівым замірэнні.

ПРАНЦЫЯ. Вандэвельдэ, як старшы, і Гюісман, як сакратар міжнароднага сацыялістычнага бюро, перадалі пераз Брацінга сацыялістычным партыям і працоўным арганізацыям кантравых імперыяліст з думкамі аб мэтах вайны, з якімі згадзіўся міжнародны з'езд сацыялістаў у Лондані 23 февэраля 1918 г.

У тлумачэнні, якая маяцца у гэтым лісьці, Вандэвельдэ і Гюісман заяўляюць, што трэба, каб нямецкія сацыялісты пачалі вліці рахункі у пытаньні аб мэтах вайны. Гэты рахунак можна было б зраўняць з лонданскім мемарандумам (выказваньня сваіх думак) дзеля таго, каб папробаваць, ці ня можна будзі сацыялістам усіх краінаў працаваць агульна. У цяперашнія часы працоўныя класі усіх зямель аднакава павінны спрачацца супроціў дамаганьня імперыялізму да знішчэньня расейскае рэвалюцыі.

Брыон і Люсі Коллар прысуджаны на тры год у астрог за тое, што навучалі народ думкам інтарнацыялізму.

У ІТАЛІІ. Італьянская сацыялістычная фракцыя паслала свае вітаньня нямецкаму нязалежнаму сацыялісту Ледэбуру за тое, што іон падтрымаў часць сацыялізму сваёю спрэчкаю у пытаньні аб Брэскім замірэнні, і за яго абарону спрау расейскага працоўніка.

У ГЭРМАНІІ. У звязку з нямецкім наступам на Заходнім фронце ната вялікую вагу прымае імперыяліскі напрамак. Толькі нязалежныя сацыялісты моцна спрачаюцца супроціў гэтаго напрамку, але іх голас задухвае ўсе нямецкае ваюунічства.

З Беларусі

З Вітэбску павядамяюць, што там расце і шырыцца контаррэвалюцыйны рух. Побач з гэтым замацоўваюцца правыя партыі.

Са Смаленску пішуць, што там гостра бракуе хлеба. Поруч—расце няздавольства.

Есць чуткі, што у Мінску разатнаі немцы беларускі генеральны сакратарыят.

Украінская рада даводзіць да павядамленьня, што яна ня думая прылучаць да Украіны Мазырскаго павету Міншчыны. Чуткі аб сім у газетах-ня спраўдныя...

Якая шчэдрая! Аднак-шчадуя Беларусі!

У г. Слуцку немцы заарыштавалі староша зямельнаго камітэту, т. Палібанав; спусцішы невулькі дзён выпуесцілі яго.

Із Украіны у Бабруск рыхтуецца перабрацца другі польскі корпус.

Радактары:

З. Жылуновіч, Я. Петровіч.

Выдавец:

Беларускі Нацыянальны Камісарыят.

Юридический Отдѣл Бѣлорусскаго Національнаго Комиссаріата.

Всѣмъ въ виду кодифицировать всѣ материалы по общему праву Бѣлоруссіи, относящіеся до всѣхъ гражданскихъ и уголовныхъ делъ, а также и до вопросовъ, связанныхъ съ крѣпостной принадлежностью, таковыя материалы въ постоянное, либо временное, распоряженіе Отдѣла.

Расходы, связанные съ перепиской и доставкой, могутъ быть возмѣщены.

Юридическій Отдѣл Бѣлор. Націон. Ком.

(Москва, Поварская, 52.)

ОТЪ ЮРИДИЧЕСКАГО ОТДѢЛА БѢЛОРУССКАГО НАЦІОНАЛЬНАГО КОМИССАРІАТА.

При Юридическомъ Отдѣлѣ Бѣлорусскаго Національнаго Комиссаріата бѣлорусскому населенію даются справки по всѣмъ вопросамъ юридическаго характера. Консультация отъ 12 до 2 час. дня ежедневно, кромѣ дней непростутственныхъ.

Юридическій Отдѣл Б. Н. К.

Юридическій Отдѣл Бѣлорусскаго Національнаго Комиссаріата.

Въ цѣляхъ наиболѣе точной регистраціи, предлагаетъ всѣмъ БѢЛОРУССКИМЪ ОРГАНИЗАЦІЯМЪ культурно-просвѣтительнаго, научнаго, политическаго и т. п. характера заявить письменно о своемъ существованіи, приложивъ при этомъ свой уставъ, либо краткое описаніе своей дѣятельности.

Всѣ свѣдѣнія подобнаго рода направлять по адресу Бѣлорусскаго Національнаго Комиссаріата: Москва, Поварская ул., д. 52, телефонъ 185-51.

Юридическій Отдѣл Бѣлорусскаго Націон. Комиссаріата.

АРГАНІЗУЮЦА.

Беларускі хор.

Беларускі аркестр.

Беларускі драматычны гурток.

Просім беларусаў пеуцоў, музык і артыстаў запісацца цераз пошту па адрэсу:

Армянскій перавул., 9, кв. 46, О. Дыло.